

СТАНОВИЩЕ

От: проф. д-р **Валентина Любенова Николова-Алексиева**,
Университет по Хранителни Технологии - Пловдив,
Професионално направление 3.8. Икономика
Научна специалност „Икономика и управление“ (Бизнес икономика,
Корпоративно управление)

Относно: конкурс за **доцент** в област на висшето образование 3. Социални,
стопански и правни науки, професионално направление
3.7. Администрация и управление (Основи на управлението,
Конкурентоспособност на бизнес организацията),
обявен от ПУ „Паисий Хилендарски – Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и кандидата.

Конкурсът за заемане на академичната длъжност „доцент“ по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление (Основи на управлението, Конкурентоспособност на бизнес организацията)“ е обявен за нуждите на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски (ПУ) – Пловдив в ДВ, бр. 92 от 18.11.2022 г. Участвам в състава на научното жури по конкурса, съгласно Заповед № РД-21-54 от 16.01.2023 г. на Ректора на ПУ.

В конкурса участва само един кандидат – гл. ас д-р Гергана Димитрова Димитрова от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски – Пловдив. През 2001 г кандидатът придобива бакалавърска степен по Стопанско управление в ПУ „Паисий Хилендарски“, а през 2009 г магистърска степен по Счетоводство и контрол в Аграрен университет -Пловдив. В периода 2016-2019 година защитава дисертационен труд и придобива ОНС „Доктор“ в професионално направление 3.8. Икономика, по докторска програма „Икономика и управление (Индустрия)“ в ПУ „Паисий Хилендарски“.

Академичната си кариера започва през 2017 г. като хоноруван преподавател в ПУ „Паисий Хилендарски“, където до 2019 г. преподава по дисциплините „Основи на управлението“, „Мениджмънт в телекомуникациите“, „Спортен мениджмънт“, „Пласмент и пласментна политика“, „Маркетинг“. В периода 2019 г. до настоящия момент заема последователно академичните длъжности асистент и главен асистент в катедра „Управление и количествени методи в икономиката“, към Факултета по икономически и социални науки – ФИСН на ПУ „Паисий Хилендарски“, където преподава лекции и упражнения по дисциплини като „Основи на управлението“, „Мениджмънт в телекомуникациите“, „Конкурентоспособност на бизнес организацията“, „Спортен мениджмънт и маркетинг“.

За периода от 1998 г. до 2019 г. д-р Гергана Димитрова придобива богат опит в практиката, като заема последователно позициите от експерт, през административен мениджър до мениджър в различни бизнес организации, *което допълва нейната теоретична подготовка с полезни за преподавателската работа практически знания и умения.*

От 2016 г е член на Съюза на учените – Пловдив. Владее отлично английски език, което ѝ позволява да следи чуждестранните научни постижения и добрите управленски практики и да ги адаптира към съвременните условия.

Още тук трябва да споделя, че познавам д-р Гергана Димитрова и наблюдавам личностната, интелектуалната и в частност –научната и преподавателската ѝ еволюция. С пълна убеденост мога да потвърдя, че тя е един задълбочен, креативен, дисциплиниран учен и колега, изключително коректен, компетентен специалист, който се отличава с научно достойнство и професионална скромност.

2. Изпълнение на изискванията за заемане на академичната длъжност.

Кандидатът отговаря на всички задължителни условия по чл. 24 от ЗРАСРБ и на допълнителните изисквания на ПУ, съгласно чл. 15, ал. 1 на ЗРАСРБ и чл. 53 на ППЗРАСРБ.

По отношение изискването за придобита ОНС „Доктор“ (чл.53 ал.1 от ППЗРАСРБ) – през 2019 г. гл. ас. д-р Димитрова защитава дисертационен труд в ПУ на тема: „Конкурентоспособност на микро- и малките предприятия от винарската индустрия в област Пловдив“. Тя придобива образователната и научна степен „Доктор“ (диплома № 1000366/20.05.2019 г) в научно направление 3.8. „Икономика“.

По отношение на изискването за минимален академичен стаж (чл.53. ал. 2 от ППЗРАСРБ) - общият трудов стаж на д-р Димитрова като преподавател е около 24 години и 8 месеца, от които 2 години и 4 месеца като „главен асистент“ (удостоверение № РД-38-259/01.12.22 г). Очевидно кандидатът покрива напълно законовото изискване за минимален академичен стаж от две години.

По отношение на изискването за публикуван монографичен труд (чл.53. ал. 3 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е представила хабилитационен труд на тема „Клъстерен подход за конкурентно позициониране на българското винопроизводство“. Трудът е рецензиран от двама много уважавани в научните среди рецензенти, публикуван е през 2021 г. в реномирано издателство ПУ „Паисий Хилендарски“ – гр. Пловдив и е с обем 203 страници, т.е. надвишава значително изискуемия минимум. Тематиката на монографичния труд, обектът, предметът и времевият период, за който се отнася, не предполага припокриване с дисертационния труд на кандидата, което отговаря на законовото изискване на чл.24, ал.1, т.3 от ЗРАСРБ.

*По отношение на изискването да отговоря на съответните минимални национални критерии и на изискванията по чл. 1а, ал. 2; (чл.53. ал. 4 от ППЗРАСРБ) – кандидатът е постигнала общо **737,5 точки** (от показатели: А- 50 т; В-100 т; Г-312,5 т; Д- 275 т.), което значително надвишава изискуемия праг от 400 точки. В доказателство на това е раздел „Национални минимални изисквания съгласно ЗРАСРБ“ от представената справка за изпълнение на количествените изисквания за заемане на академична длъжност “доцент“ в ПУ.*

По отношение на изискването да няма доказано по законоустановения ред плагиатство в научните трудове (чл.53. ал. 5 от ППЗРАСРБ) – към момента не е установено такова.

Гергана Димитрова е и *разпознаваем изследовател* с приноси в областта на управлението и конкурентоспособността. Цялостната педагогическа подготовка и дейност на гл. ас. Димитрова показва, че тя е утвърден и уважаван преподавател с *национален* и

международен имидж. Многократните ѝ участия на национални и международни форуми е доказателство за нейния потенциал да се развива и желанието ѝ да работи за издигане имиджа на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Въз основа на всичко посочено по-горе, относно разностранната и задълбочена преподавателска и научноизследователска работа на гл. ас. д-р Димитрова, считам че ***тя напълно отговаря на количествените и качествените изисквания*** за заемане на академичната длъжност „доцент“ на ПУ „Паисий Хилендарски“.

3. Оценка на учебно-преподавателската и научно-изследователската дейност

Гл. д-р Гергана Димитрова има осигурена преподавателска натовареност по дисциплините: Основи на управлението, Пласмент и пласментна политика, Спортен мениджмънт и маркетинг, Маркетинг, Мениджмънт в телекомуникациите, Конкурентоспособност на бизнес организацията на специалностите в образователно-квалификационна степен (ОКС) „бакалавър“ в четири от факултетите на ПУ. От Приложение 14 е видно, че за учебната 2022/2023 г. тя има аудиторна заетост **от 130 часа лекции и 225 часа упражнения** (по научната специалност на настоящия конкурс), с което се изпълнява изискването на ПРАСПУ (чл. 64, ал. 2) за заемане на академичната длъжност „доцент“. Тематичното съдържание на дисциплините ежегодно се допълва и актуализира в съответствие със съвременните постижения за теорията и практиката. Разработеният лекционен курс по Конкурентоспособност на бизнес организацията е осигурен с издаден самостоятелен учебник. Паралелно с аудиторната си заетост, гл. ас. Димитрова участва в подготовката на докладите – самооценка по процедури за програмна акредитация във ФИСН, провеждането на ежегодни анкетни проучвания сред потребители на кадри и съвместната работа със студенти и докторанти от ПУ.

Отлично впечатление прави активното ѝ участие в проектна дейност. Гл. ас. д-р Димитрова е взела участие в общо **8 научни и образователни проекта**, от които 4 национални, 2 вътрешни и 2 международни проекта. Високата проектна активност дават основание да се заключи, че д-р Димитрова е придобила достатъчно опит и рутина и свидетелства за професионализъм в преподавателската ѝ работа.

Учебно-преподавателската и научна дейност на гл. ас. д-р Димитрова като лектор, автор на множество научни публикации и участник в научно-изследователски проекти, напълно съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“.

4. Кратка характеристика на представените научни трудове/публикации

Внимателното запознаване с научната продукция ми дава основание за следните изводи и обобщения:

Първо, гл. ас. д-р Димитрова участва в настоящия конкурс с достатъчна научна продукция, чийто обем възлиза на **946 стандартни страници**. Относителният дял на самостоятелните публикации е 43 %, а публикациите в съавторство – 57 %, което свидетелства, че кандидатът за доцент притежава не само **ярко изразена способност за самостоятелна изява, но и безспорни умения за работа в екип**.

№	Вид на публикациите	Самостоятелни		В съавторство		Общо
		Български език	Английски език	Български език	Английски език	
1	Монографии	1	-	-	-	1
2.	Книга на база дисертационен труд	1	-	-	-	1
3	Студии	1	-	-	-	1
4	Статии	2	2	4	6	14
5	Научни доклади	4	1	7	-	12
6	Учебници и помагала	1	-	-	-	1
	Общо:	10	3	11	6	30

Второ, публикациите на д-р Гергана Димитрова разкриват амбицията ѝ да изследва актуални, сложни и значими за съвременната наука и бизнес практика проблеми. Нейните интереси са в следните три области, пряко съотнесими към тематиката на конкурса:

- Конкурентоспособност на мезо и микро равнище (публикации 2, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 12, 16, 18, 20, 21, 23, 25, 28, 29);
- Клъстерен подход и повишаване на конкурентоспособността (публикации 1, 5, 6, 14, 15, 17)
- Релацията наука – образование – бизнес (публикации 9, 13, 19, 22, 24, 26, 27, 30).

На *конкурентоспособността* е посветена и самостоятелната ѝ монография „Клъстерен подход за конкурентно позициониране на българското винопроизводство”, в която гл. ас. д-р Димитрова изключително добросъвестно е събрала и обработила огромно количество информация. Основен акцент се поставя върху възможностите пред винарската индустрия за конкурентно позициониране чрез изграждане на регионални винени клъстери. В него се изясняват понятия като конкурентоспособност, конкурентна среда, конкурентно позициониране, клъстери и клъстерен подход и др., предлага се методология за изследване на конкурентоспособността на българските винарски предприятия, представят се резултати от проведени дълбочинни интервюта, фокус групи и анкетно проучване във връзка с определяне на конкурентен статус, конкурентна позиция, конкурентни предимства и конкурентен потенциал в реализирането на съвместни/свързани дейности, идентифицира се наличието на винени клъстери в България. Монографията *заслужава висока оценка както от теоретична, така и от практическа гледна точка*. Тя засяга тема и проблеми, отнасящи се пряко до тематиката на обявения конкурс.

Анализът на представените в настоящата процедура публикации показва, че те се отличават, както с актуалност и оригиналност, така и с ясна методическа рамка и професионална интерпретация на емпиричните резултати. Те не повтарят публикации, свързани с предходни конкурси. По своята съвкупност тези научни трудове разкриват задълбочен научен интерес на гл. ас. д-р Димитрова в тематичната област на конкурса: основи на управлението и конкурентоспособност на бизнес организацията.

Трето, осем от представените публикации, са в научни списания, реферирани и индексирани в световните база данни *Scopus* и *WoS*, а *деветнадесет* от представените

публикации са публикувани в реномирани издания, реферирани и индексирани в други международни бази данни с научна информация. Оценявам положително стремежът на гл. ас. д-р Гергана Димитрова да публикува трудовете си в международни издания, както и такива в национални издания, на английски език (около 30 % публикациите ѝ са на английски език). *Това увеличава значително потенциала на нейното творчество да стане разпознаваемо в международните научни среди.*

Четвърто, активната публикационна дейност на гл. ас. д-р Димитрова се съчетава с висока цитируемост на нейни научни публикации. Общият брой на **цитиранията е 23**, от които **девет са** в световните база данни **Scopus и WoS** и **четирнадесет са** в монографии и колективни томове с научно рецензиране. Тази информация по категоричен начин доказва, че изследователските постижения на кандидатата са *намерили признание и публична известност сред научната общност.*

Представените публикации и участието ѝ в проектната дейност атестират гл. ас. д-р Гергана Димитрова като *сериозен, добросъвестен, задълбочен и перспективен научен работник.*

5. Синтезирана оценка на основните научни и научно-приложни приноси

Публикациите съдържат редица научни, научно-приложни и приложни приноси с различна степен на значимост за управленската наука:

➤ Към **научните приноси** спадат:

- систематизирани и концептуализирани са теоретико-методологичните постановки за управлението на конкурентоспособността на индустриалното предприятие;
- предложен е концептуален модел за генериране на конкурентни предимства, въз основа на разработената система за показатели за оценка на фирмената конкурентоспособност и модел за оценка на конкурентоспособността на индустриалното предприятие и възможностите за нейното повишаване;
- систематизирано, обогатено и концептуализирано е знанието за клъстерния подход за управление на конкурентоспособността и неговото приложение в два аспекта - формиране на винени клъстери и формиране на образователни/иновационни клъстери;
- изведени са теоретични обобщения и са открити концептуалните подходи за оценка на конкурентоспособността на ВУ, която в условия на икономика на знанието, се счита за определяща за конкурентната способност на националната икономика;
- изведени са възможностите за конкурентно позициониране на ВУ, в среда с висока неопределеност, произтичаща от протичащите реформи във висшето образование, дигитализацията на икономиката, пандемията от Ковид-19, нарастващите нива на конкуренция между функциониращите голям брой ВУ в страната;

➤ Към **научно – приложните** спадат:

- на база предложения концептуален модел е открита ролята и мястото на теоретичната и приложна концептуална рамка за оценка на конкурентоспособността на ВУ, изведени са водещите конкурентни предимства на университетите, направен е анализ на конкурентната среда в сектора и е

идентифициран конкурентния потенциал с фокус върху приложимостта на клъстерния подход, разглеждан в контекста на връзката и взаимодействието между наука, образование и бизнес – т.нар. „триъгълник на знанието“;

- предложената методология за изграждане на съвкупен съставен индикатор за оценка на конкурентоспособността на индустриалното предприятие и привлекателността на индустрията е апробирана във винарската индустрия ;
 - изучаване на трансферът на технологии като процес и е откроена ключовата роля на изследователски центрове, функциониращи към ВУ като свързващо звено между науката и бизнеса, в т.ч. „инициатор“, „иновационен посредник“, „катализатор“ и пр.
 - предложена е авторова методика за проектиране нови бизнес модели, които чрез средствата на комуникация да удовлетворяват клиентите с удобство, отлично качество и достъпни цени;
 - проведено е емпирично изследване относно клъстерните перспективи за конкурентно позициониране на ВУ в условия на дигитална трансформация на икономиката;
- Към **приложните** спадат :
- проучени са актуални програми за развитие на винената индустрия в България и на тази основа е предложен план за популяризиране на местните сортове и вина и реализирането на винен туризъм в районите на Сакар и Източни Родопи.
 - предложени са насоки за развиването на университетите като изследователски институции, с равнопоставен фокус върху образованието и науката, което в контекста на клъстерния подход се отчита като потенциал за адаптирането на университетите и към налагащият се „нов икономически модел“, изведен от Индустрия 4.0.

Обобщено научните постижения на гл. ас. д-р Гергана Димитрова считам за *нейно лично дело* и могат да бъдат отнесени към групата на „*обогавяване на съществуващите знания*“ и на „*приложение на нови научни постижения в практиката*“, а така също и „*получаване на нови данни и факти*“ за изучавани икономически обекти.

6. Основни критични бележки и препоръки

Нямам критични бележки, същевременно си позволявам да дам следните препоръки за бъдещата работа на кандидата:

- С цел усъвършенстване на учебния процес, препоръчвам кандидатът да положи усилия за разработване на учебници и учебни помагала по дисциплините, които ще извежда в ПУ.
- Препоръчвам да насочи усилията си към ръководство на научноизследователски проект, чиято тематика отговаря на нейните трайни академични интереси.

Тези бележки не трябва да се възприемат като „критика“ и не са от такъв характер, че да оспорват приносите на кандидата за доцент. Те са колегиална „препоръка“ и „насърчаване“ по повод предстоящите научни прояви на гл. ас. д-р Гергана Димитрова и израстването ѝ на академичното поприще.

7. Заключение

Въз основа на гореизложеното мога да обобщя, че е налице една убедителна кандидатура за заемане на академичната длъжност „доцент“ на ПУ “Паисий

Хилендарски“. Гл. ас. д-р Гергана Димитрова е перспективен учен, съчетаваща научноизследователската с практико-приложната дейност, доказала своите постижения и в учебно-преподавателската работа.

Документите по конкурса свидетелстват, че са изпълнени всички **национални минимални критерии** и **количествените, и качествените изисквания** на ПУ “Паисий Хилендарски“ за заемането на академичната длъжност „доцент“.

С пълна убеденост давам **ПОЛОЖИТЕЛНАТА** си оценка и препоръчвам на останалите уважавани членове на Научното жури да гласуват **ЗА ПРИСЪЖДАНЕ** на академичната длъжност „доцент“ на гл. ас. д-р Гергана Димитрова Димитрова в професионално направление **3.7. Администрация и управление, научна специалност Основи на управлението, Конкурентоспособност на бизнес организацията.**

15.03.2023 г.
гр. Пловдив

Изготвил становището:

/ проф. д-р В. Николова-Алексиева /